

5RE314

Sociální a kulturní prostředí sídel a regionů

4

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Město jako multikulturní a multietnický prostor

Město je složitým sociálním systémem, který se vyznačuje rozvinutou dělbou práce a velkou hustotou obyvatelstva, jež je sociálně velmi různorodé, nezabývá se zemědělstvím a vytvořilo si soustavu interakcí, charakterizovanou určitou distancí v meziosobních vztazích, partikulárností sociálních rolí a nepřímými způsoby sociální kontroly.“

(J. Musil, český sociolog)

Tradiční města

Hradby – obrana, ale zároveň oddělení městské komunity

Nejvýznamnější budovy – politické nebo náboženské účely

Méně privilegované vrstvy na okrajích města, spojení práce a bydlení

Etnické nebo náboženské skupiny - samostatné čtvrti

Spojení měst – silnice sloužily převážně vojenským účelům

Města – centra obchodu, vědy, umění a kultury, ale s malým vlivem na venkov

POLIČKA

MĚSTO

HORNÍ
PŘEDMĚSTÍ

DOLNÍ
PŘEDMĚSTÍ

Kamenec
u Poličky

0 200 400 600
m
© TopGis, s.r.o., © Seznam.cz, a.s.

MAPY.CZ

Typologie měst

Města lze členit podle různých hledisek:

- velikosti
- polohy
- půdorysu
- zda vznikla spontánně nebo byla založena podle plánu
- dynamiky rozvoje
- Převažující funkce

Moderní město - urbanistické teorie

Chicagská škola (20.-40.léta 20.stol.)

- *Ekologie města*
- *Urbanismus jako způsob života*

Urbanismus a cíleně vytvářené prostředí

- *Harveyova restrukturalizace města*
- *Urbanismus a sociální hnutí*

Globální dopady na rozvoj měst – *globální města*

Výrazný růst měst v rozvojových zemích

Moderní město

- Většina obyvatel v městech, resp. městských oblastech (aglomerace, konurbace, megalopole)
- Rychlý růst měst spojený s industrializací a urbanizací- poslední dvě století
- Rozlišení malé město a velkoměsto
- Velkoměsto - vliv na zvyky a chování lidí, jejich myšlení a cítění
- velkoměsto vnímáno jako centrum „vymožeností civilizace“, dynamiky, tvořivosti, ale také jako „kouřící peklo“ – agresivita, nedůvěra, zločin, násilí, zkaženost, chudoba *(odraz v literatuře)*

Moderní město

- Suburbanizace a její dopady na rozvoj měst
- Rozvoj okrajových částí x úpadek center/vnitřních částí měst
- „Recyklace“ měst
- Mezinárodní vliv (*podle Logan a Molotch, 1987*) – řídicí centra, inovační centra, modulová centra, překladiště, města seniorů

Důsledky rozvoje měst

- Ekonomické (financování zajištění veřejných služeb, kvalita bydlení, infrastruktura...)
- Sociální (anonymita, sociálně patologické jevy, bezpečnost...)
- Environmentální (znečištění životního prostředí, degradace veřejné zeleně, ...)

- ✓ Jak lze definovat město?
- ✓ Vysvětlete město jako centrum „vymožeností civilizace“.
- ✓ Vysvětlete město jako „kouřící peklo“.
- ✓ Vysvětlete, co znamená „recyklace měst“.

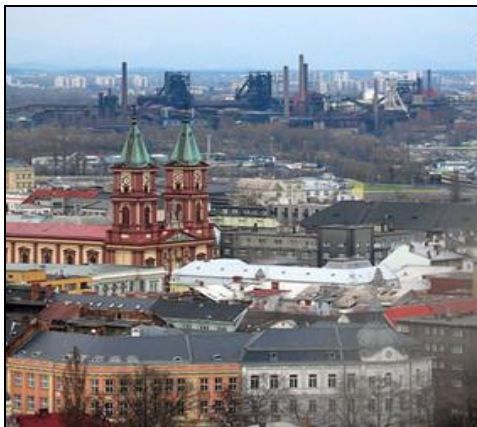
Sociální prostředí města

- Procesy urbanizační a suburbanizační → dopady na skladbu obyvatel, důsledky
- V důsledku různých procesů může docházet ke stěhování obyvatel (aktivní, vzdělanější a s vyššími příjmy) z některých částí měst (sídlišť) → postupné upadání, větší koncentrace sociálně slabších obyvatel (etnické menšiny, imigranti) → vznik **ghett (vyloučených lokalit)** = obtížně řešitelné sociální problémy, mohou vést až ke násilným konfliktům (např. Francie)
- další příklady?

Problémy měst

Ze studií provedených v USA a západní Evropě:

- ✓ Finanční problémy měst
- ✓ Životní podmínky v chudých městských čtvrtích
- ✓ Přeplnění x anonymita
- ✓ Kvalita bydlení
- ✓ Bezdomovectví obecně, zejména děti bez domova
- ✓ Doprava a dopravní zácpy
- ✓ Příp. jiné, vyplývající ze specifických podmínek některých měst

Sociálně vyloučené lokality

Problém vymezení sociálního vyloučení

Mnoho faktorů přispívá k sociálnímu vyloučení – socioekonomické podmínky státu, resp. místa, ale také vlastnosti jedince, jeho rodinného zázemí

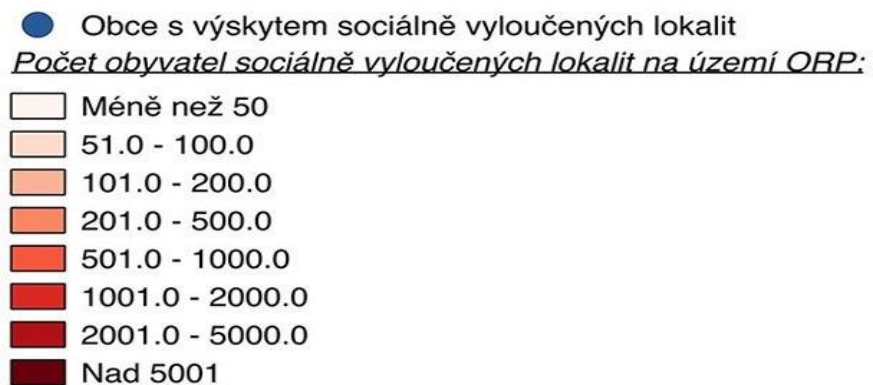
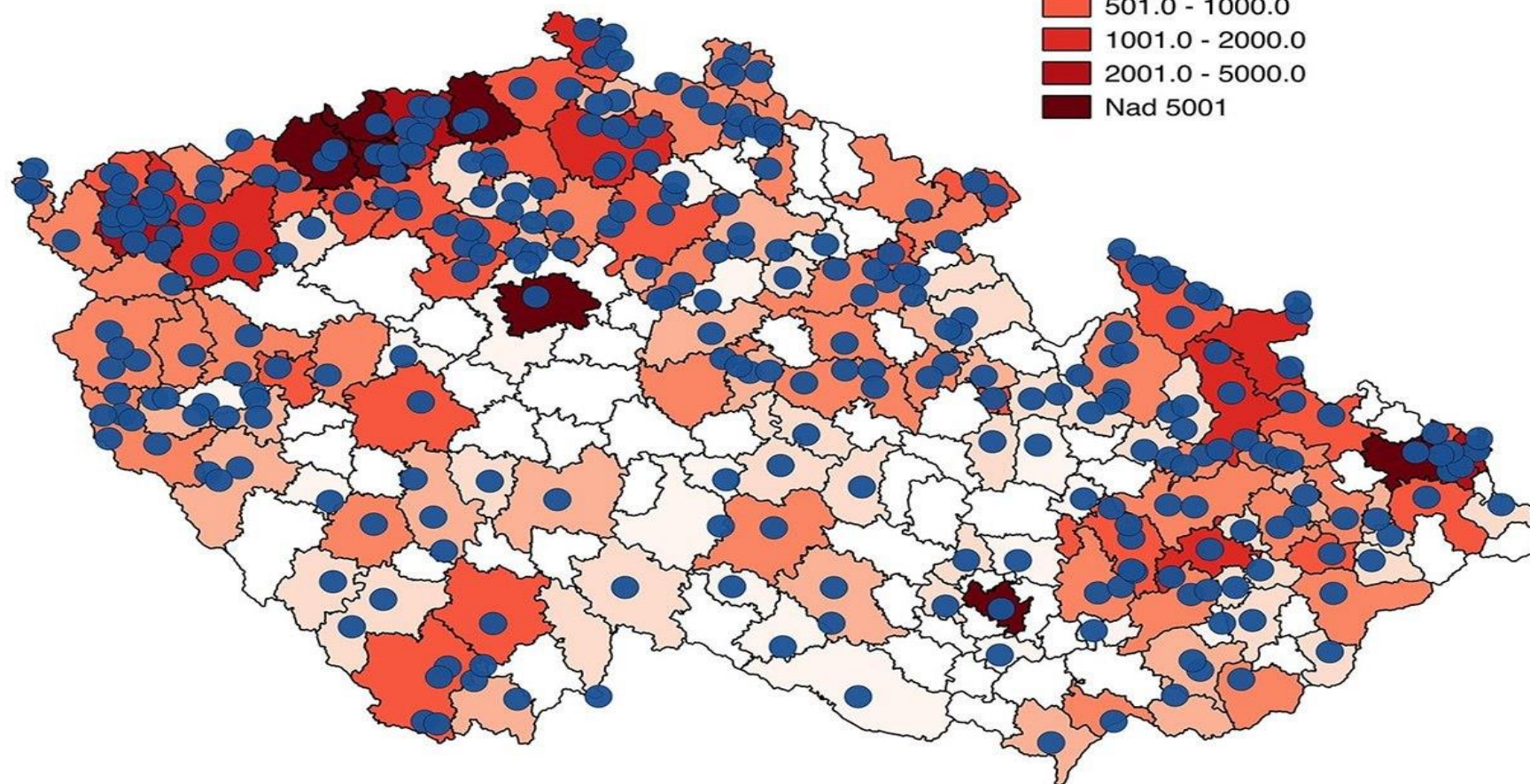
Podle **Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR (2015)** sociální vyloučení ovlivněno možnostmi:

- ✓ **přístupu na otevřený trh práce;**
- ✓ **přístupu k veřejným službám, včetně sociálních služeb či vzdělávání;**
- ✓ **kontaktu se sociálním okolím;**
- ✓ **řešení osobních krizí;**
- ✓ **politické participace; či**
- ✓ **omezením schopnosti a dovednosti těchto možností využívat.**

Specifickou roli v sociálním vyloučení v ČR hraje **etnicita**.

Obce s výskytem identifikovaných sociálně vyloučených lokalit na území ČR

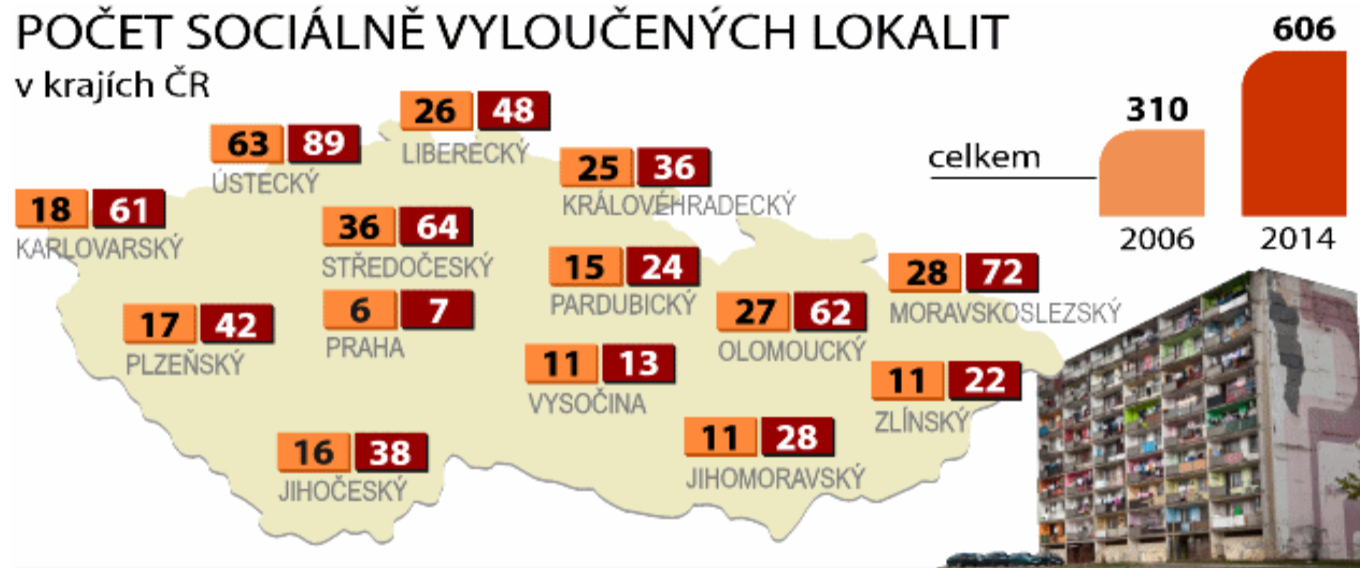
Obce se sociálně vyloučenými lokalitami identifikované v rámci Analýzy sociálně vyloučených v ČR a území obcí s rozšířenou působností (ORP) podle počtu obyvatel sociálně vyloučených lokalit.

zdroj: GAC spol. s.r.o.

POČET SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALIT

v krajích ČR

zdroj: Analýza sociálně vyloučených lokalit ČR

mapa: ČTK

Kraj	Počet obyvatel SVL			Průměr za lokalitu		
	2006	2014	Index	2006	2014	Index
Hl. město Praha	9000 - 9500	5400 - 7400	0,79	1433	971	0,68
Jihočeský	1500 - 2000	2000 - 2600	1,05	131	58	0,44
Jihomoravský	5000 - 5500	8000 - 9500	0,31	491	61	0,12
Karlovarský	3500 - 4000	6000 - 8000	2,21	183	120	0,65
Královéhradecký	2000 - 2500	2500 - 3000	1,29	84	75	0,89
Liberecký	2000 - 2500	3000 - 4000	1,74	81	77	0,95
Moravskoslezský	10 000 – 10 500	19 000 - 23000	2,07	393	317	0,81
Olomoucký	4500 - 5000	3000 - 5000	0,91	159	63	0,39
Pardubický	1000 - 1500	1500 - 2000	1,36	93	79	0,85
Plzeňský	1500 - 2000	2000 - 3000	1,32	112	60	0,53
Středočeský	3000 - 3500	4000 - 5500	2,10	83	98	1,18
Ústecký	21 000 – 22 000	36 000 – 38 500	2,0	333	471	1,41
Vysočina	1500 - 2000	600 - 1000	0,75	145	92	0,63
Zlínský	500 - 1000	2000 - 2500	2,38	73	86	1,19
CELKEM	60 000 – 80 000	95 000 – 115 000	1,56	271	188	0,77

Zdroj: Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, 2015

Důsledky sociálního vyloučení a existence SVL

- Sociální dávky
- Migrace
- Bydlení
- Zadluženost
- Vzdělávání
- Kriminalita a bezpečnost
- Služby pro SVL – role NNO
- ...

Červen 2013 ulice Přednádraží (Ostrava) – stěhování romských rodin.

(foto: Iniciativa Otrokem rasy, dostupné on-line na <http://www.romea.cz/en/news/czech/czech-survey-on-migration-in-socially-excluded-localities-finds-people-move-too-frequently-either-to-escape-debt-or-because-2-Slave-of-Race-Initiative>), 2017-10-04)

Jakých skupin obyvatel se sociální vyloučení v ČR týká?

Možnosti řešení sociálního vyloučení?

- ✓ Stručně vysvětlete současné problémy měst.
- ✓ Svými slovy charakterizujte sociálně vyloučenou lokalitu (SVL).
- ✓ Ve kterém kraji je nejvyšší počet SVLa lidí žijících v SVL a proč?
- ✓ Jaké jsou důsledky sociálního vyloučení? Navrhněte a vysvětlete možné způsoby řešení tohoto problému.

Děkuji za pozornost

Monkey Business
Miro Šmajda
Gipsy.cz
Jazzová farma ZUŠ
Traband
Dj Pavel Cejnar
Big Band CL
Nezmaři
a další ...

Česká lípa

24. &
25.6.

Městské
slavnosti
2016

K počtě
patronům
města
sv. Petra
a Pavla.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

